

Økonomi

Tips oss! okonomi@aftenposten.no

Strategiske nødlagre av olje kan bli åpnet i Europa og USA hvis lockouten i norsk olje- og gasssektor fører til at den norske produksjonen blir lammet innen tre- fire dager.

- Ingen hadde trodd at dette skulle gå så langt

OLJESTREIKEN

ULF PETER HELLSTRØM

Mens klokken tikket ubønhørlig mot midnatt i går, var det tyst fra Regjeringen. Ville den gripe inn med tvungen lønnsnemnd og forhindre stenging av hele den norske sokkelen? Enorme økonomiske konsekvenser sto steilt mot fagforeningenes streikerett.

LO-leder Roar Flåthen advarte i går Regjeringen mot å gripe inn. Men Norge får en ripe i lakken hvis den norske olje- og gasssektoren blir lammet, mener oljeanalytiker Thina Saltvedt i Nordea Markets.

Det internasjonale energibyrået (IEA) og USA kan begge åpne sine strategiske lagre av oljeprodukter for å dempe virkningene av at olje- og gasssektoren fra Norge stopper opp. Det skrev blant annet Financial Times i går.

- Ingen hadde trodd at dette skulle gå så langt, sier Saltvedt.

Oljeanalytikeren mener at Norge bevisst har bygget opp et renommé som en stabil og langsiktig leverandør, på en annen måte enn leverandører fra Midtøsten, Nord-Afrika eller Russland.

- Dette er ikke bra. Det blir i så

Fakta

Dette er konflikten

► 708 medlemmer i fagforeningene Industri Energi, SAFE og Lederne har vært ute i streik i snart to uker. Arbeidsgiverne i OLF (Oljeindustriens Landsforening) OLF varslet sist torsdag lockout fra midnatt tirsdag for 6515 arbeidstager. Lockout er arbeidsgiverens våpen i arbeidskonflikter og utestenger ansatte fra arbeidsplassen.

► Arbeidstagerne krever en tariffestet pensjonsordning som også krever et ekstra bidrag fra arbeidsgiverne, ofte kalt gavpensjon, slik at de kan gå av med full pensjon ved 62 år, i stedet for 67 år.

► Arbeidsgiverne i Oljeindustriens Landsforening (OLF) viser til det de mener er «et meget generøst lønnsstilbud» på mer enn 5 prosent, men avviser kategorisk å forhandle om pensjon fordi det er noe hver og en må ta opp med sin arbeidsgiver.

► Hittil har streiken kostet Statoil rundt 150 millioner kroner daglig. Arbeidsgiverne mener at en lamme av oljesektoren vil koste inntil 1,8 milliarder pr. dag.

fall en stor ripe i lakken for Norge. Vår oljeeksport ligger fortsatt på minst 1,5 millioner fat pr. dag, altså omtrent det samme som da Libyas oljeproduksjon ble lammet i fjor under den arabiske våren. Og hvis de norske oljeleveransene uteblir, rammer det på toppen av at europeiske land er i ferd med å sette sanksjonene mot oljeeksporten fra Iran ut i livet, sier Saltvedt.

Hun regner med at det tar fire dager å skru ned oljeproduksjonen. Arbeidstagerne blir dermed ikke automatisk utestengt fra arbeidsplassene. I stedet vil man kjøre med tilstrekkelig bemanning til nedstengningen er gjennomført.

Ved midnatt startet arbeidet med å stenge produksjonen ved 70 olje- og gassfelt i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet.

Kinkig tidspunkt

Forsker Asmund Arup Seip ved forskningsstiftelsen Fafo deler Saltvedts syn.

- En full nedstengning av Norges olje- og gasssektor over tid vil åpenbart kunne påvirke syntet på Norge som en stabil leverandør, sier Seip. Han mener pensjonskonflikten i offshoresektoren kommer på et kinkig tidspunkt. Hele pensjonssystemet er fortsatt under utvikling etter at pensjons-

Oljearbeiderne ved blant annet Troll C-plattformen vil ikke bli utestengt fra sine arbeidsplasser umiddelbart fordi nedstengningen av virksomheten tar opp mot fire dager. FOTO: HELGE HANSEN

reformen ble iverksatt for halvannet år siden.

Seips kollega Kristine Nergaard sier at man må tilbake til Willoch-regjeringens siste tid i 1986 for å finne forrige gang en så omfattende konflikt fant sted i Nordsjøen.

Svarterper

- Regjeringen har åpenbart ikke ønsket å tvinge frem en løsning gjennom tvungen lønnsnemnd når det gjelder olje- og gasssektoren. - Arbeidsgiverne har åpenbart vært kjappe på avtrekkeren. Regjeringen har vist at man ikke kan bestille en lønnsnemnd igjen.

på rundt 14-15 kroner litemer, sier Saltvedt.

Hun peker på de alvorlige konsekvensene en nedstengning vil ha for USA og Europa. 20 prosent av gassen og 11 prosent av oljen som brukes i Europa kommer fra Norge.

- Dette vil slå ut i land som importerer norsk olje og gass. Europa er allerede kriseramt, og dette er svært dårlig nytt for dem. ida.de.rosa@aftenposten.no

dramatisk situasjon, sier Nergaard. - Mener du at arbeidsgiverne nå sitter med svarteper? - Arbeidsgiverne har åpenbart vært kjappe på avtrekkeren. Regjeringen har vist at man ikke kan bestille en lønnsnemnd igjen.

nom en lockout, mener Nergaard Oljeanalytiker Hans Henrik Ramm mener at man lett ender med lønnsnemnd hvis det ikke blir rask enighet. - Det er vanskeligere å følge det vanlige mønsteret for forhandlinger om tariffavtaler i olje- og

gasssektoren, ettersom enhver streik eller lockout får så store konsekvenser. Selv om oljearbeidere har gode betingelser, har de i realiteten ikke den samme forhandlingsrett som i andre sektorer. Man ender med lønnsnemnd, sier Ramm.

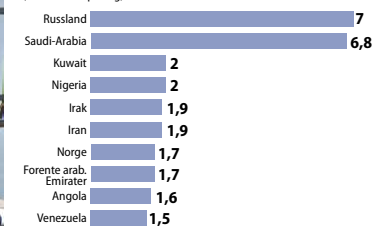
Han etterlyser kreativitet og nytenkning hos partene og myndighetene for å finne frem til mer fleksible løsninger for tariffspørsmålene i Norges største eksportnæring. ulf@ap.no

Les også

«Statoil har lært oljearbeiderne å se en generøs tidligpensjon som en rettighet - nesten like trygge som Helge Lund's pensjonsavtale». KULTUR kommentar side 3

Største oljeeksportører

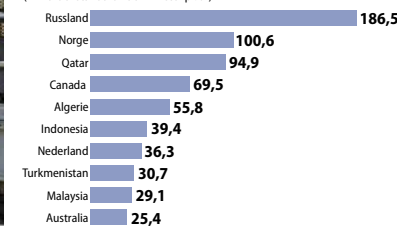
(millioner fat pr. dag)

Olje inkluderer NGL (natural gas liquids, eller flytende petroleum) og kondensat i 2010
Kilde: KBC Market Services/Oljeindustri

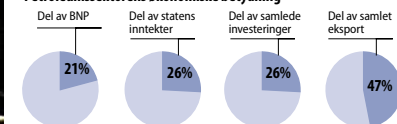
Største gassseksportører

(milliarder standard kubikkmeter pr. år)

Største gassseksportører i 2010
Kilde: SSB/Finansdepartementet

Petroleumssektorens økonomiske betydning

Kilde: SSB/Finansdepartementet

Oljeanalytiker i Nordea Markets Thina Saltvedt. FOTO: JON HAUUGE

Legger lokk på lagerbeholdningen

IDA DE ROSA

Norske bensinstasjoner får leveret bensin fra oljeraffineriet på Mongstad, som er avhengig av oljeleveranser fra plattformene for å kunne fortsette levering av bensin.

Ved en lockout vil oljetilførselen stoppe, og dermed også bensinproduksjonen. Raffineriet har et lager som kan brukes ved en eventuell stans i produksjonen. Men Statoil vil ikke opplyse om hvor stort dette lageret er, og hvor lang tid det vil ta før lageret er tomt.

- Vi ønsker ikke gi svar på det utenom at Mongstad ikke er direkte berørt av en eventuell lockout, sier pressetalsmann Bård Glad Pedersen i Statoil.

Kan presse opp prisene Oljeanalytiker i Nordea Markets Thina Saltvedt mener situasjonen på Mongstad vil kunne være med på å presse bensinprisene kraftig opp her til lands.

Saltvedt sammenligner effekten av en norsk nedstengning med produksjonstansen i Libya. - Da gikk oljeprisen opp til 120 og 128 kroner fatet. En pris på 110 kroner fatet vil gi en bensinpris

- Er det lavere tilgang på bensin, vil prisene gå opp. Man kan se for seg en situasjon der bensinstasjonene får panikk og begynner å betale ekstra for å få tilgang på bensin i frykt for at prisene skal presses enda høyere opp, sier Saltvedt.

Saltvedt sammenligner effekten av en norsk nedstengning med produksjonstansen i Libya. - Da gikk oljeprisen opp til 120 og 128 kroner fatet. En pris på 110 kroner fatet vil gi en bensinpris

BSK Bankenes Standardiseringskontor

Bankenes Standardiseringskontor (BSK) har som formål å ivareta forvaltningsoppgaver knyttet til betalings- og informasjonsformidling i bankenes infrastruktur, det vil si å etablere, vedlikeholde og videreutvikle norske bankstandarder. Dette skjer så vel i et utstrakt samarbeid med landets banker som via deltakelse i internasjonale fora.

Da nåværende, og mangeårige leder, skal gå av med pensjon, søker vi nå etter ny

DAGLIG LEDER

Vedkommende skal fylle en sentral posisjon i den videre utviklingen av BSK og organisasjonens viktige rolle i norsk banknæring.

For nærmere opplysninger om stillingen, se www.finn.no, www.e24.no eller www.hartmark.no, der man også kan søke elektronisk på stillingen. Eller ta kontakt med Ingrid Romundstad, tlf. 984 79 949 eller Stein Holmsen, tlf. 907 57 567 i Hartmark Executive Search. Søknadsfrist 29.07.2012.

